

NOTÍCIES D'ARXIU

Els fons sobre moviment obrer de la Biblioteca Pública Arús i la informatització dels catàlegs

Maribel Giner

DIRECTORA DE LA BIBLIOTECA PÚBLICA ARÚS

La Biblioteca Pública Arús, inaugurada el 24 de març de 1895 gràcies a Rossend Arús que la va fer possible, anava adreçada als treballadors, en una època en què el moviment obrer experimentava un gran desenvolupament a Barcelona, i l'impacte que va produir l'obertura d'una institució d'aquesta naturalesa, va atreure cap a la Biblioteca tot tipus de documentació sobre temes socials i polítics.

Cal citar en primer lloc els manuscrits únics —publicats pel Dr. Seco Serrano— de les *Actas del Primer Consejo Federal de la Región Española* (1870-1874) i els llibres copiadors de les *Cartas, comunicaciones i circulares del III Consejo Federal de la Región Española y de la Comisión Federal de la Región Española* (1870-1874).

Una important col·lecció d'obres d'ideologia anarquista i d'altres referents a la I Internacional, així com documentació sobre diversos congressos obrers celebrats a Espanya, com les *Actas del I Congreso de Obreros Panaderos de la Región Española* (Barcelona, 1873), les *Actas del IX Congreso de Oficiales Toneleros de la Región Española* (Reus, 1881), *Extracto de las Actas del II Congreso Obrero de la Federación Regional*

Española (Saragossa, 1872), *Congreso Obrero de la Región Española* (Barcelona, 1881), i el *Congreso de la Federación de Trabajadores de la Región Española* (Sevilla, 1882). La consulta d'aquest fons resulta obligada per a qualsevol investigació sobre la I Internacional a Espanya. De fet, han utilitzat aquests materials Díaz del Moral, Abad de Santillán, J.J. Morato, Max Nettlau, Renée Lamberet, Josep Termes o Pere Gabriel, entre d'altres.

La Biblioteca ha continuat rebent més obres sobre el tema gràcies als donatius de persones com: Hermós Plaja, Diego Abad de Santillán, Ildefonso González i Mariano Casasús, que ens han donat les seves biblioteques.

Un dels fons més importants de la Biblioteca és el de la premsa adreçada als obrers i la relacionada amb el moviment anarcosindicalista. Posseeix una de les hemeroteques més completes de Catalunya i és un dels centres de documentació més importants d'Europa, juntament amb l'Institut Internacional d'Història Social d'Amsterdam.

D'aquesta temàtica cal posar en relleu la presència de periòdics tan importants com *El Productor. Diario socialista* (Barcelona, 1887-1893), lligat a l'anarcocol·lectivisme; la publicació anarquista *La Tramontana*, que va ser el setmanari català de més tradició revolucionària; *La Asociación: órgano de los obreros tipógrafos de Barcelona* (Barcelona, 1883-1889), portaveu del sector anarquista dels tipògrafs; *La Acracia. Revista sociológica* (Barcelona, 1886-1888), on trobem plasmat el pensament més avantgardista dels ideòlegs del moment (Mella, Lorenzo, Tarrida...); *La Flaca* (Barcelona, 1869-1873); *La Federación* (1869-1874), òrgan de la federació barcelonina de l'AIT; i, naturalment, *Solidaridad Obrera*.

Per acabar, més que parlar-vos d'un fons concret que acabem de rebre, us explicaré la informatització dels catàlegs que estem duent a terme perquè serà de molta utilitat als investigadors que fan recerca d'aquests temes i no tothom ho coneix.

La Biblioteca va iniciar l'any 2001 l'estudi per a l'automatització del seu fons gràcies a un conveni entre el Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC), el Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona. A partir d'aleshores vam decidir que aquesta reconversió del fons es faria en dues fases:

- 1.- Monografies impreses a partir de 1901, opuscles, manuscrits, publicacions periòdiques, partitures, parts components i microformes.

2.- Monografies impreses anteriors a 1901, seria l'anomenat *fons patrimonial*.

D'aquestes dues fases, la primera ja l'estem acabant, i la segona, de moment està a l'expectativa de trobar els ajuts necessaris per portar-la a terme.

El treball de la reconversió del fons per part de la Biblioteca ha consistit bàsicament en la preparació de les fitxes per dur-les a l'empresa Baratz, que ha estat l'encarregada de fer-ho, i el control de qualitat de les fitxes un cop reconvertides. La preparació de les fitxes ha comportat molt sovint l'adequació d'aquestes a les pautes de catalogació establertes pel CBUC, que no sempre han coincidit amb la descripció de les fitxes que nosaltres teníem i el control dels duplicats.

Actualment la Biblioteca no té cap catàleg local però les dades es poden consultar al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC), a qualsevol d'aquestes dues adreces: <http://www.cbuc.es/ccuc/> i <http://www.cbuc.es/institucions/bpa/bpacatalan.html>.

La diferència és que amb la primera es fa la cerca en tot el catàleg col·lectiu i en la segona, únicament en el de la Biblioteca Pública Arús, sempre que després de cada cerca es torni a la pàgina d'inici. Una altra opció, si es consulta en tot el CCUC i només es vol consultar el nostre catàleg, és que en la cerca booleana s'afegeixi les sigles BPA i aleshores el resultat serà només del fons de l'Arús.

En el moment que sapigüeu que tenim una obra del vostre interès, abans de venir a la Biblioteca no oblideu clicar en la mateixa pantalla on surt la informació, el botó on diu «còpies», i així podreu saber la signatura de l'obra, que és una dada imprescindible que necessitareu per consultar-la després a la Biblioteca. En el cas de les publicacions periòdiques no ho intenteu perquè no hem fet el registre de fons per les complicacions que comportava.

Us animo a tots a utilitzar aquest nou servei que de ben segur facilitarà les vostres investigacions.